

Niepełnosprawność intelektualna jest fenomenem niezwykle złożonym, co powoduje konieczność traktowania o niej z uwzględnieniem wielu perspektyw. Jedną z nich jest perspektywa terapii zajęciowej akcentująca podmiotowość jednostki oraz koncentrująca się na umożliwieniu jej wykonywania znaczących zajęć. Niepełnosprawność intelektualna dotyka nie tylko daną osobę. Pojawienie się niepełnosprawności wpływa na sposób funkcjonowania jej bliskich, a także szeroko rozumiane środowisko społeczne. Niepełnosprawności intelektualnej nie można cofnąć, można jednak skutecznie wspierać osoby nią dotknięte. Zadanie to podejmują i powinni podejmować m.in. terapeuci zajęciowi.

Autorzy niniejszego opracowania stawiają sobie za cel ukazanie możliwości, jakie daje terapia zajęciowa w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną różnego stopnia.

W tym miejscu należy podkreślić, że niniejsza publikacja została pomyślana jako jeden z cyklu podręczników dotyczących terapii zajęciowej. Autorzy zalecają więc zapoznanie się z podręcznikiem wprowadzającym w teorię i praktykę terapii zajęciowej zatytułowanym *Terapia zajęciowa*, wydanym w roku 2016 nakładem Wydawnictwa PZWL, co pozwoli czytelnikom na zrozumienie podstawowych założeń terapii zajęciowej ujmowanej zgodnie ze standardami światowymi, a także na nieco inne spojrzenie na zadania zawodowe realizowane przez terapeutów zajęciowych niż to, które przyjęło się w naszym kraju.

Książka składa się z trzech części. Część pierwsza, zatytułowana *Teoretyczne aspekty niepełnosprawności i terapii zajęciowej*, stanowi próbę teoretycznej systematyzacji niepełnosprawności intelektualnej – jej definicji, klasyfikacji, przyczyn, współwystępujących z nią zaburzeń rozwojowych, psychicznych oraz klaryfikacji założeń nowoczesnie ujmowanej terapii zajęciowej, a także stosowanych w jej ramach narzędzi oceny.

Część druga, nosząca tytuł *Obszary funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną i możliwości, jakie daje terapia zajęciowa*, skupia się na obszarach pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną właściwych dla terapii zajęciowej. Obszary te stanowią: czynności życia codziennego, uczenie się, czas wolny i zabawa, praca oraz uczestnictwo społeczne. Autorzy podejmują trud nie tylko opisu, lecz także wyjaśnienia zadań realizowanych przez terapeutów zajęciowych w każdym z wymienionych obszarów. Ponadto prezentują możliwości podejmowania działań terapeutycznych dotyczących wymienionych sfer zajęciowych.

Część trzecia, zatytułowana *Wybrane problemy zajęciowe osób z niepełnosprawnością intelektualną*, uwzględnia wybrane zagadnienia związane z funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnością intelektualną, takie jak: terapia zajęciowa osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną, seksualność osób z niepełnosprawnością intelektualną, możliwość wspierania dzieci z zespołem Downa, wykorzystanie stymulacji polisensorycznej metodą Snoezelen w terapii zajęciowej osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Oddając do rąk czytelników niniejsze opracowanie, pozostaje wyrazić nadzieję, że okaże się ona pomocna zarówno w lepszym zrozumieniu zadań właściwych dla terapii zajęciowej, które są i powinny być kierowane do osób z niepełnosprawnością intelektualną, jak i w praktycznej ich realizacji. Fundamentalnym celem, do którego zmierza terapia zajęciowa prowadzona z osobami z niepełnosprawnością intelektualną, jest podniesienie jakości życia tych osób, ich bliskich oraz społeczności, w której funkcjonują.

dr Edyta Janus